

Čeprav ne kaže trditi, da je »družba tveganja« realizirana utopija in zato pač ne potrebuje novih utopij, pa je vse več znakov, da transformirana razmerja ustvarjajo družbo, ki je pač veliko bolj diverzificirana, kot je bila tradicionalna. Kritično poantirana Deleuzova »dividualnost« je lahko tudi obrazec izbire več različnih »subjektivnosti« v enem življenju, kar je bilo do nedavnega dostopno samo najbolj privilegiranim. In če res ni več velikih vizij, eshatologij, definitivnih alternativ, to morda ne pomeni »konca človeštva«, ampak samo to, da se posameznikom odpira drugi prostor lastne realizacije, recimo tisti, ki ga Bourdieu opredeljuje kot »socialni prostor«, kjer gre za »koeksistenco družbenih položajev, vzajemno izključujočih se stališč, ki so za tiste, ki jih zasedajo, v načelu gledišča.«⁹ Ni dvoma, da bodo mlade generacije socializirane v takem kontekstu, ki ni nič manj popoln in nepopoln, kot so bili tradicionalni. Le-ti kot »popolnejši in boljši« obstajajo samo v konservativni domišljiji. Že zdaj je razvidno, da je percepcija, ki je pri sedanjí mladini oblikovana v informacijsko nasičenem okolju vizualnih medijev in vse bolj digitaliziranega okolja, njihovo izhodišče za življenje v spremenjeni kulturi. Za množico ljudi, ki se dobro spominjajo povojne stabilnosti države blaginje na dveh materialno različnih ravneh na obeh straneh železne zaves, je tehnološko pospešena družbena transformacija »prehitra« in se jim kaže kot razdiralna. Goto vo je sicer, da je razlogov za kritiko disproporcionalnosti sedanje globalizacije, sproščenega mednarodnega kapitala, konfliktov v teh okvirih, (ki jih ponazarja npr. *fenomen Seattle*, kasneje preimenovan v »antiglobalistična gibanja«) in mnogih aspektov kompleksnejših ter subtilnejših form dominacije v postindustrijskih družbah več kot dovolj, toda hkrati vse to pomeni tudi priložnosti za kreacijo družbenih vezi preko vseh dosedanjih meja.

⁹ Pierre Bourdieu, *Raisons pratiques. Sur la théorie de l'action*, Pariz 1994, 157.